Recht: begrippen en principes

dura lex, sed lex	de wet is hard maar het is nu eenmaal de wet
nulla poena, sine lege = legaliteitsbeginsel	er moet eerst een wet zijn voor men iemand kan straffen (geen straf zonder wet)
nulla crimen sine lege = legaliteitsbeginsel	geen misdrijf zonder wet
trias politica	scheiding der machten (uitvoerende, wetgevende, rechterlijke)
sensu stricto	in strikte zin
checks and balances	uitvoerende macht, wetgevende macht en rechterlijke macht die controle uitoefenen op elkaar
supranationaal	boven ('supra') de staat ('nationaal'). Het gaat om alle afspraken en regels die internationale organisaties zoals de Verenigde Naties, Wereldhandelsorganisatie of de Europese Unie kunnen maken en waaraan de landen die lid zijn, zich moeten houden.
prejudiciële vraag	rechtsvraag van een rechter aan een hoger gerecht betreffende de uitleg van een rechtsregel
lex posterior derogat anteriori	de nieuwste wet doet de oudere wet teniet (in geval van conflict). Jongere wetten gaan bij tegenstrijdigheid voor oudere wetten.
consolidatie	In de oorspronkelijke tekst (van wetten) wijzigingen aanbrengen.
coördinatie	verschillende wetten over dezelfde of aanverwante thema’s samenbrengen in een nieuwe tekst, zodat alles herschikt en hernummerd is.
codificatie	de wetgever brengt zelf verschillende normen met betrekking tot een bepaald thema samen en ordent ze logisch.
niet-retroactiviteit	geen terugwerkende kracht, wet beschikt enkel voor het toekomende
territoriale gelding	de norm geldt voor alle rechtsobjecten binnen het territorium waarvoor de overheid, die de norm heeft uitgevaardigd, bevoegd is.

personele gelding	de norm geldt voor de betrokken personen, waar die zich ook bevinden, zelfs buiten het door de uitvaardigende overheid beheerste gebied
personaliteitsbeginsel	eidende rechtsgedachte die inhoudt dat voor de vraag onder welk recht de vreemdeling op een bepaald gebied leeft, de nationaliteit van die persoon beslissend is
absolutistische staat	Staat waarin de vorst beschikt over de volledige autoriteit. Vorst is hoogste bron van recht. Recht geld t voor iedereen, behalve voor de vors
code napoleon	benaming voor de **Code civil**, het Franse burgerlijk wetboek uit 1804 dat veel navolging vond. In dit wetboek werd het privaatrecht van Frankrijk overal gelijkgesteld en gecodificeerd.
common law	een systeem van wet- en rechtsvorming op basis van gewoonterecht (precedentensysteem)
heuristiek	fase die het rechterlijk gemotiveerde oordeel vooraf gaat en waarin de rechter zoekt naar een voor partijen aanvaardbare oplossing van het geschil.
natuurrechtsleer	gaat uit van onveranderlijk recht dat van nature gegeven zou zijn.(<-> rechtspositivisme)
rechtpositivisme	rechtsfilosofie die geldend recht ziet als de veranderlijke wet- en regelgeving die is uitgevaardigd door de overheid, zonder een noodzakelijk verband met moraal
verbod op eigenrichting	verbod om het recht in eigen hand te nemen of om zelf voor rechter te spelen.
administratieve sanctie	strafrecht: boete of maatregel die een overheidsorgaan (de administratie) kan opleggen
beschermde personen	meerderjarigen die wegens verkwisting of wegens hun gezondheidstoestand in de feitelijke onmogelijkheid verkeren een vrije en bewuste wil te vormen of te uiten, ongeacht de fysieke of psychische oorzaak
authentieke interpretatie	wettelijke/officiële interpretatie, wetgever interpreteert zelf (steeds bindend)

rechterlijke/praetoriaanse interpretatie	rechter interpreteert
doctrinaire interpretatie	interpretatie vanuit rechtsleer
gewoonte	geeft concrete vorm aan diverse toepassingen van de wettelijke regels
exegetische methode	interpretatiemethode waarbij men zoveel mogelijk bij de letterlijke tekst van de rechtsregel probeert te blijven
systematische methode	interpretatiemethode waarbij men de rechtsregel probeert de interpreteren door hem thuis te brengen in het geheel van regels waartoe hij behoort
wets- en rechtshistorische methode	interpretatiemethode waarbij men op zoek gaat naar een verklaring in het verleden (zien als voortzetting van)
sociologische methode	interpretatiemethode waarbij men de rechtsregel niet noodzakelijk interpreteert naar wat hij initieel bedoeld heeft, maar juist het initiële opzet zo nodig aan te passen aan de sociale evoluties
teleologische methode	interpretatiemethode waarbij men probeert na te gaan wat de werkelijke bedoeling was van de wetgever, ratio legis
ratio legis	de strekking van een wettelijke bepaling; de bedoeling of de opzet die de wetgever met een bepaalde wetsbepaling had.
potius ut valeat-regel	wanneer een norm voor tweeërlei zin vatbaar is, moet hij opgevat worden in de zin waarin hij überhaupt enig gevolg kan hebben
beschermingsregel	bij interpretatie wordt het voordeel van de twijfel toegekend aan de zwakste partij
redenering naar analogie of a pari	een rechtsregel of principe op een situatie toepasselijk verklaren omwille van het gelijkaardige van het geval met hetgeen in de regel als toepassing gebied vermeld wordt

a contrario-redenering	wanneer men uit de omschrijving van het toepassingsgebied van een regel of de bedoeling ervan precies afleidt dat deze regel bijgevolg niet van toepassing is op een bepaalde andere situatie
a fortiori-redenering	een bepaalde regel, gezien de omschrijving van zijn toepassingsgebied, des te meer zal gelden voor een bepaalde andere situatie
subsidiariteit	naast een *hoofdorde* word een *ondergeschikte orde* (en eventueel verdere ondergeschikte orden) onderscheiden
proportionaliteitsbeginsel	Dit beginsel houdt in dat een opgelegde sanctie of straf proportioneel moet zijn aan, in verhouding moet staan tot, de begane overtreding of het begane misdrijf.
Rule of law	Een staatsvorm die het recht als hoogste gezag handhaaft. Deze vorm van een rechtsstaat staat tegenover een politiestaat of machtsstaat.
residuaire bevoegdheid	Wanneer een aangelegenheid niet door de Grondwet is voorbehouden aan de wetgevende macht en evenmin is opgedragen aan de uitvoerende macht = niet expliciet toegewezen bevoegdheid
internationaal recht	het resultaat van afspraken tussen verschillende staten (enge zin)
internationale normen	vastgelegd in verdragen en gewoonten (enge zin)
supranationale recht	gaat uit van een internationale organisatie waartoe een (lid)staat behoort (boven nationaal niveau), de staten hebben (apart van de samenstellende staten) een rechtspersoonlijkheid, een eigen doel en eigen middelen
monisme	leer waarbij de nationale rechtsregels ondergeschikt zijn aan de overkoepelende internationale rechtsorde. Regels van internationaal recht kunnen rechtstreeks rechten en verplichtingen in het nationale recht doen ontstaan, ongeacht of dit internationale recht in het nationale recht is omgezet of niet.
dualisme	leer waarbij de nationale en internationale rechtsorde gescheiden rechtssferen zijn, omzetting naar nationaal recht nodig

verordeningen	Europese normen die een algemene strekking hebben en rechtstreeks bindend zijn
richtlijnen	Europese normen die wel bindend zijn voor de staten maar in principe niet voor de rechtssubjecten (vereisen omzetting naar nationaal recht)
besluiten	slechts bindend voor een bepaald rechtssubject of een bepaalde staat, individuele bevelen (geen echte normen)
de Grondwet	geheel van fundamentele rechtsregels die de werking en de organisatie van de gezagsinstanties en de verhouding tussen die gezagsinstanties en de rechtsonderhorigen bepalen en/of de grenzen bepalen waarbinnen zij tot ontwikkeling kunnen komen
bicameraal	vallend onder de bevoegdheid van de beide kamers van het federale parlement, m.n. de Kamer van Volksvertegenwoordigers en de Senaat. Als een bevoegdheid bicameraal is, wil dat zeggen dat een wetsvoorstel of wetsontwerp dat hierop betrekking heeft door beide wetgevende kamers verplicht moet worden behandeld
soft law	richtlijnen, afspraken, leidraden: ze hebben geen kracht van wet maar beschrijven wat binnen een bepaalde groep rechtsobjecten de gebruikelijke/ behoorlijke praktijk is
praetoriaanse/jurisprudentiële rechtsvorming	wanneer rechtspraak een wet verfijnt, analyseert, moderniseert of de lacunes opvult
principe van de relativiteit van het gezag van gewijsde	wat de rechter in een zaak beslist heeft, geldt enkel en alleen tussen die betrokken epartijen
ratificatie	bekrachtiging van verdragen door de regering, na goedkeuring ervan door het parlement. Het gevolg daarvan is dat de staat door die verdragen is gebonden
consuetudo secundum legem	gewoonte volgens de wet
consuetudo praeter legem	gewoonte met aanvullend karakter
consuetudo contro legem	gewoonte die aanvaard wordt tegen de wet in

exhaustief	uitputtend bv. een codex heeft de bedoeling formeel exhaustief te zijn, dus dat voor de oplossing van eender welk probleem in die bepaalde tak van het recht enkel en alleen van de codex gebruik gemaakt mag worden als formele bron van het recht
EVRM	Europees verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijhed
a fortiori	met meer reden, des te meer
fundamentele rechten	minimumstandaarden voor de verticale relatie tussen overheid en rechtssubjecten
volle/absolute rechten	laten geen enkele afwijking toe
gekwalificeerde/voorwaardelijke rechten	rechten onderworpen aan beperkingen (er worden eigenlijk verschillende fundamentele rechten tegenover elkaar afgewogen)
verbod van willekeur	de overheid mag een willekeurige beslissing nemen, maar moet bij afweging van de betrokken belangen in redelijkheid tot haar beslissing hebben kunnen komen. Bijv. weigering van een vergunning voor een popconcert terwijl er geen of nauwelijks gevaar voor wanordelijkheden is -> mag niet
standstill-effect	overheid moet minstens het huidige beschermingsniveau vrijwaren (bv. privacy, recht op menswaardig leven)
juridische gelijkheid	men moet in gelijke situaties gelijk behandeld worden (≠ feitelijke gelijkheid)
gelijkheidsbeginsel	rechtsgelijkheid, grondrecht dat bepaalt dat gelijke gevallen gelijk dienen te worden behandeld en ongelijke verschillend naar de mate van het verschil (bv. wel verschil tussen minder- en meerderjarig)
discrete discriminatie	verschil in behandeling dat niet objectief en redelijkerwijze wordt gerechtvaardigd
indirecte discriminatie	doet zich voor als een bepaling, maatstaf of handelwijze die op het eerste gezicht neutraal is maar een schadelijke weerslag heeft op bepaalde personen
rechtsmacht ratione loci	territoriale bevoegdheid

administratief beroep	buitengerechtelijk beroep waarbij een belanghebbende een beslissing van het bestuur aanvecht bij het orgaan dat die beslissing heeft genomen of bij een hiërarchisch hoger orgaan
advocaten-generaal	magistraat van het openbaar ministerie bij een hof van beroep, een arbeidshof of bij het Hof van Cassatie die onder de leiding van de desbetreffende procureur-generaal het ambt van het openbaar ministerie uitoefent
arbeidsauditeur	de persoon die bij de arbeidsrechtbanken het ambt van openbaar ministerie waarneemt
conclusies	gerechtelijke stukken waarin partijen (normaal via hun advocaten) stelling innemen over het geschil en dus hun eisen en verdediging gemotiveerd weergeven. Eiser begint met de conclusie van eis, de gedaagde volgt met de conclusie van antwoord. Indien de rechter het toestaat volgen repliek en dan dupliek, waarna de rechter uitspraak doet.
ex tunc	vanaf toen, wel met terugwerkende kracht
exceptie van onwettigheid	het aanvoeren voor de rechter dat de rechter een besluit van een administratieve overheid buiten beschouwing moet laten omdat het in strijd is met een hogere rechtsnorm.
gezag van gewijsde	het wettelijk vermoeden van waarheid, wat de rechter heeft beslist kan niet meer in vraag worden gesteld door dezelfde of een andere gerechtelijke instantie, administratieve overheid of de partijen in het geding (relatief, beroep is nog mogelijk, alleen absoluut als het Grondwettelijk hof en de Raad van Staten een vernietigingsarrest uitspreken)
kracht van gewijsde	tegen een beslissing die in *kracht van gewijsde* kan geen verzet of hoger beroep ingesteld worden
bevoegdheid ratione materiae	materiële of volstrekte bevoegdheid
straffe van nietigheid voorgeschreven vormvoorschriften	procedurefouten
instaatstelling	het uitwisselen van conclusies en stukken tijdens een gerechtszaak zodat de zaak klaar is om gepleit te worden

positief injuctierecht	een minister kan leden van het Openbaar Ministerie bevelen een strafvervolging in te stellen
lekenrechter	niet-beroepsrechter, zoals de rechters in handelszaken die de beroepsrechter van de rechtbank van koophandel (de handelsrechter) bijstaan
federaal procureur	oefent de strafvordering uit in dossiers die onder een bevoegdheidsomschrijving van het federaal parket vallen
algemene rol	chronologische lijst van alle zaken die voor een bepaalde rechtbank worden gebracht
arrest	uitspraak van hoven
vonnis	uitspraken van lagere rechtscolleges (lager dan hoven)
beschikking	uitspraak in kort geding over allerlei voorlopige maatregelen of procedurele aangelegenheden
uitspraak uitgesproken „bij voorraad”	voorlopige uitspraak
de facto	feitelijk, zonder zich over de juridische implicaties uit te spreken
devolutieve werking	de beroepsrechter kan over alle aspecten oordelen waarover de eerste rechter heeft geoordeeld of minsten had kunnen oordelen (bij hoger beroep en verzet)
verstekvonnis	wanneer er geen verweer wordt gevoerd en de rechter in principe alles toekent wat de eiser vordert
herroeping van het gewijsde	een al in kracht gewijsde gegane uitspraak (uitspraak waartegen normaal geen verzet, hoger beroep, of cassatie meer ingesteld kan worden) kan alsnog worden aangevochten om heel specifieke redenen
verhaal op de rechter bij het hof van cassatie	als een rechter zich heeft schuldig gemaakt aan bedrog of rechtsweigering

machtsafwending	het bestuur gebruikt zijn macht voor een ander doel dan het wettelijke
erga omnes	tegenover allen. Deze bepaling geldt *erga omnes*, ze is dus voor iedereen geldig.
staat van de persoon	geheel van juridische kenmerken die natuurlijke personen identificeren
authentieke akte	akten die in wettelijke vorm zijn verleden voor daartoe bevoegde openbare ambtenaren voornamelijk notarissen en magistraten.
ascendenten	bloedverwanten in recht opgaande lijn
descendenten	bloedverwanten in recht neerdalende lijn
vruchtgebruik	zakelijk recht om het eigendom van een andere persoon te mogen gebruiken en daarvan de vruchten te mogen genieten.
erflater	persoon die een erfenis (zowel activa als passiva) nalaat
erfgerechtigde	persoon die tot de nalatenschap wordt geroepen van een erflater
onwaardig zijn	burgerlijke straf die een erfgenaam treft wanneer hij zich zo onbetamelijk tegenover de erflater heeft gedragen dat deze het moreel niet meer verantwoord vindt dat de betrokkene van hem/haar erft
legaat	een stukje van uw testament waarin u schrijft dat u een bepaald iets (een voorwerp, een som geld,...) nalaat aan een bepaald iemand = gift bij testament
de inbreng	de geschonken goederen die fictief bij de bestaande goederen gevoegd worden voor de berekening van de reserve van de nalatenschap
alimentatie	som geld die dient betaald te worden door een persoon (de onderhoudsplichtige) aan een andere (de onderhoudsgerechtigde) om in diens levensonderhoud te voorzien

kloving	opsplitsing van de erfenis in twee gelijke delen, waarvan de ene helft toekomt aan de nabestaanden van vaders kant van de erflater en de andere helft aan die van moeders kant
postuum	na het overlijden van iemand
huwelijkbeletsel	wettelijke reden tegen het sluiten van een huwelijk. -**absoluut**: ouder-kind, broers-zus, neef-nicht -r**elatief**: schoonouders-schoonkind
succesierechten	belasting die bij een overlijden betaald moet worden op de erfenis
concubinaat	feitelijk samenwonen
bigamie	het tegelijkertijd met twee partners gehuwd zijn
polygamie	huwelijksvorm waarbij één persoon tegelijkertijd gehuwd is met twee of meerdere personen
deculpabilisering	schuld is geen grond van echtscheiding
in abstracto	op zichzelf beschouwd, los van de omstandigheden van het geval.
blote eigendom	beschikkingsrecht: mag verkopen, wegschenken of slopen
vruchtgebruik	genotsrecht: recht op gebruik en vruchten
devolutie	verdeling van goederen uit de nalatenschap aan personen die er recht op hebben (wanneer er een testament is = **testamentaire devolutie**)
schuldenaar	persoon die ertoe gehouden is om een verbintenis uit te voeren
schuldeiser	persoon die tot een verbintenis gerechtigd is
verbintenis intuitu personae	verbintenis die met de persoon gebonden is, de uitvoering door erfgenamen of derden heeft geen nut (niet overerfbaar en overdraagbaar)
modaliteit van verbintenissen	verbintenissen kunnen aangegaan worden onder voorwaarden of met een tijdsbepaling. Daarnaast kunnen verbintenissen worden aangegaan met meerdere voorwerpen en door meerdere subjecten.

potestatieve voorwaarde	een toekomstige gebeurtenis die enkel en allen afhankelijk is van de wil van de schuldenaar zelf
opschortende voorwaarde	Een verbintenis onder een opschortende voorwaarde aangegaan, is die welke afhangt ofwel van een toekomstige en onzekere gebeurtenis, ofwel van een gebeurtenis die reeds heeft plaatsgehad, maar aan partijen nog onbekend is. In het eerste geval kan de verbintenis alleen uitgevoerd worden nadat de gebeurtenis heeft plaatsgehad. In het tweede geval heeft de verbintenis haar gevolgen met ingang van de dag waarop zij is aangegaan
ontbindende voorwaarde	de ontbindende voorwaarde doet de verbintenis met het plaatsvinden van de gebeurtenis vervallen
actieve hoofdelijkheid	Dit betekent dat wanneer een schuldenaar aan één van de meerdere hoofdelijke schuldeisers betaalt, hij automatisch ook bevrijd is tegenover alle schuldeisers. Anderzijds, kan iedere hoofdelijke schuldeiser van de schuldenaar de uitvoering van de gehele prestatie eisen.
passieve hoofdelijkheid	wettelijke mogelijkheid dat verschillende schuldenaren een prestatie (meestal betaling van een geldsom) verschuldigd zijn en waarbij de schuldeiser gerechtigd is van ieder van de hoofdelijke schuldenaren de betaling van de hele schuld te vragen (zie voor de kant van de schuldeiser: actieve hoofdelijkheid) waarbij na betaling van een schuldenaar de andere schuldenaars bevrijd zijn van de prestatie. De betalende schuldenaar heeft dan wel regres op de andere schuldenaren.
regres(recht)	verhaal van de hoofdelijk aangesproken schuldenaar op zijn medeschuldenaren om (gedeeltelijke) terugbetaling te eisen van hetgeen hij aan de schuldeiser heeft betaald
ingebrekstelling	schriftelijke mededeling waarin de wederpartij wordt geattendeerd op het feit dat hij met de vervulling van zijn verplichting in gebreke is en wordt gesommeerd om die binnen een redelijke termijn alsnog na te komen. Komt de wederpartij dan nog niet na, dan is hij in verzuim -> schuld niet afgelost
gehoudendheid in solidum	een vorm van aansprakelijkheid waarbij twee of meer schuldenaars gehouden zijn tot de betaling van de volledige schuld aan de schuldeiser.

rechtshandeling	handeling die een rechtsobject nadrukkelijk stelt met het oog op de gevolgen die daaraan door het recht verbonden zijn
ongeoorloofd	illegitiem, niet toegestaan
in limine litis	bij het begin van het proces
restitutio in integrum	herstel in vorige toestand (= vernietiging werkt retroactief, alsof rechtshandeling nooit bestaan heeft)
culpa in contrahendo	precontractuele aansprakelijkheid (-> buitencontractuele aansprakelijkheid)
bona fides	de goede trouw
sterkmaking	een beding waarbij een contractpartij aan de medecontractant belooft er voor te zorgen dat een derde (afwezige of handelsonbekwame) iets zal doen, geven of laten. De derde behoudt evenwel de vrijheid om zich al dan niet te verbinden, aangezien hijzelf, als derde, door het sterkmakingsbeding niet gebonden is
niet-concurrentiebeding	een bepaling in een overeenkomst waarbij een partij zich verplicht de andere partij geen concurrentie aan te doen, noch in loondienst noch als zelfstandige
aanmaning / in gebreke stellen	een aangetekende brief waarin de schuldeiser duidelijk maakt dat hij geen uitstel meer duld en de onmiddellijke uitvoering van de verbintenis eis
Exceptio non adimpleti contractus	exceptie van niet-uitvoering (ENAC)
uitvoerbare akte	akte die vatbaar is voor gedwongen tenuitvoerlegging.
exoneratieclausule	passage in een contract waarin aansprakelijkheden worden afgeweerd of beperkt
culpa levissima	zelfs de lichtste afwijking van de normale zorgvuldigheidsnorm wordt aanvaard
kapitalisatie	Wanneer schade die hoofdzakelijk in de toekomst geleden zal worden, nu al vergoed wordt door een eenmalige uitkering

ex aequo et bono	op basis van billijkheid en redelijkheid
bilijkheid	de sociaal aanvaardbare normen zoals ze door het gewoonterecht, ongeschreven recht of algemene rechtsbeginselen zijn geformuleerd.
restitutie	terugbetaling
conditio sine qua non	zonder de fout zou de schade zich niet hebben voorgedaan
equivalentieleer/theorie	alle fouten die een noodzakelijke rol hebben gespeeld in een schadegevoel leiden tot volledige aansprakelijkheid
redelijkheidsbeginsel	algemeen beginsel van behoorlijk bestuur dat een bestuursorgaan bij het nemen van de beslissing alle belangen tegen elkaar af moet wegen.
adequatietheorie	men kijkt naar de omstandigheden waarvan het redelijk voorzienbaar was dat ze tot schade zouden leiden
theorie van nuttige oorzaak	men kijkt naar de omstandigheden als oorzaak van de schade die op beslissende, doorslaggevende manier tot de schade kunnen leiden
culpa levis	gewone lichte fout, niet elke tekortkoming wordt aanvaard (≠ culpa levissima)
aanmaning	schriftelijke waarschuwing om iets te doen of na te laten
consensualisme	de overeenkomst kan mondeling of schriftelijk worden aangegaan, het gegeven woord is voldoende voor een definitieve binding tussen partijen
moratoire vergoeding	wettelijke rente, voorkomend uit verzuim van de schuldenaar.
Pauliaanse vordering	schuldeisers kunnen in eigen naam opkomen tegen handelingen die hun schuldenaar heeft verricht met bedriegelijke benadeling van hun rechten
potestatieve voorwaarden	voorwaarde waarvan de vervulling van de andere partij afhangt

res nullius	roerende goederen die een eigenaar kunnen hebben, maar er geen meer hebben of goederen waarvan men de eigendom afstaat, d eerste die zich er meester van maakt wordt eigenaar
numerus clausus *(bij zakelijke rechten)*	er is een beperking op het aantal zakelijke rechten, er kunnen dus geen andere zakelijke rechten gecreëerd worden dan degene die in de wet staatn
volgrecht	het recht volgt het goed (wordt overgedragen samen met het goed)
cumul verbod	verbod voor sommige personen om handel te drijven (bv. advocaat/magistraat)
KBO	Kruispuntbank van ondernemingen
specialiteitsprincipe	de vermogensrechten van de rechtspersoon zijn beperkt door het speciale doel waarvoor hij in het leven werd geroepen
comissaris-revisor	persoon die namens de aandeelhouders belast is met het controleren van de rekeningen van een onderneming.
(verbintenis) in solidum	verbintenis waarbij verscheidene personen die aansprakelijk zijn omwille van een fout gehouden zijn tot het vergoeden van de volledige schade
pluraliteitsvereiste	voor de oprichting van een vennootschap moet men de toestemming van minstens twee personen hebben
statuten (*bij vennootschappen)*	stuk dat deel uitmaakt van de akte van oprichting en waarin de grond- en werkingsregels van de vennootschap staan (geschrift + publicatie ervan)
bvba	besloten vennootschap met beperkte aansprakelijkheid
nv	naamloze vennootschap
cbva/cvoa	coöperatieve vennootschap, al den niet met beperkte aansprakelijkheid
Comm. VA.	commanditaire vennootschap op aandelen
esv	economisch samenwerkingsverband
EV	Europese vennootschap

LV	landbouvennootschap
vof	vennootschap onder firma
werkende vennoot (bij comm. V)	houdt zich bezig met beheer (onbeperkt aansprakelijk)
stille vennoot (bij comm. V)	geldschieter maar heeft geen inspraak in beheer (aansprakelijk ten belopen van hun inbreng)
décharge/kwijting	algemene vergadering verleent kwijting aan bestuurders en beëindigt hiermee de aansprakelijkheid van bestuurders jegens de vennootschap (aansprakelijkheid jegens derden blijft)
insolvabiliteit	Insolvabiliteit is een financiële situatie die er vaak voor zorgt dat een onderneming een faillissement aanvraagt. De onderneming kan niet langer haar financiële verplichtingen tegenover kredietverstrekkers nakomen
moratorium	periode van 6 maand waarin de debiteur (schuldenaar) wordt beschermd tegen zijn schuldeisers
curator	door de rechtbank benoemd persoon (meestal een advocaat) die het faillissement leidt en onderzoekt of en in hoeverre de resterende baten ten behoeve van de crediteuren kunnen strekken
de iure	volgens het recht
non bis in idem-regel	rechtsbeginsel dat stelt dat een persoon niet tweemaal voor hetzelfde feit kan worden gestraft
ubiqiteitsleer	een misdrijf situeert zich op alle plaatsen waar zich een gedraging voordoet die een constitutief element van het misdrijf uitmaken (*vb. schietpartij op drielandenpunt)*
constitutief	die of dat ervoor zorgt dat iets er komt, dat iets gaat bestaan
effectenleer	enkel kijken naar de constitutieve gevolgen en niet naar de ver verwijderde gevolgen (vb. bij bepalen waar misdrijf gelokaliseerd wordt)
leer van de ondeelbaarheid	Belgische rechter mag kennis nemen van alle elementen van het misdrijf die een ondeelbaar geheel vormen met het misdrijf dat op Belgisch grondgebied werd gepleegd.
beschermingsbeginsel	België mag zijn strafwet toepassen op feiten die in het buitenland hebben plaatsgevonden, wannier die de staatsveiligheid aantasten

actief personaliteitsbeginsel	nationaliteit van de **dader** volgens hetwelk staten gedragingen die gepleegd worden door hun nationale onderdanen in het buitenland strafbaar kunnen stellen en vervolgen (= uitlevering)
passief personaliteitsbeginsel	nationaliteit van het **slachtoffer** volgens hetwelk eens staat het recht heeft om gedragingen strafbaar te stellen, waarvan zijn nationale onderdanen in het buitenland slachtoffer zijn
universaliteitsbeginsel	alle staten hebben het recht en zelfs de plicht om bepaalde internationale misdrijven te bestraffen, ongeacht de plaats waar zij gepleegd werden en ongeacht de nationaliteit van dader/slachtoffer
legaliteitsbeginsel	enkel wetgever kan gedragingen strafbaar stellen en straffen bepalen
commissiedelicten	handelingsmisdrijven (bv. diefstal, slagen en verwondingen)
omissiedelicten	onthoudingsmisdrijven (bv. niet verlenen van hulp aan persoon in nood)
wederrechtelijkheid	hetgeen algemeen aanvaard wordt als strafbaar
noodweer	wettelijke (zelf)verdediging
verschoningsgronden	een wettelijk voorziene reden waardoor een misdrijf minder of helemaal niet wordt bestraf (≠ verzachtende omstandigheden)
probatie	proeftijd, veelal gebruikt in het kader van de koppeling ervan aan de voorwaardelijke veroordeling
aflopend misdrijf	misdrijf waarbij het constitutief element zicht op een bepaald ogenblik voordoet
internering	het gevangen zetten van mensen
mededader	zij die het feit plegen, doen plegen of medeplegen
medeplichtige	persoon die bij de uitvoering van een strafbaar feit opzettelijk behulpzaam is of opzettelijk gelegenheid, middelen of inlichtingen verschaft tot het plegen van het misdrijf
opportuniteitsbeginsel	uitgangspunt waaruit voortvloeit dat het openbaar ministerie niet alle strafbare feiten hoeft te vervolgen, maar een keuze kan maken op grond van het algemeen belang.

Procureur des Konings	hoofd van het openbaar ministerie (het parket) in een gerechtelijk arrondissement.
rechtvaardigingsgronden	feiten en omstandigheden die de strafbaarheid van het feit wegnemen, zoals noodweer, wettelijk voorschrift en ambtelijk bevel
seponeren	beslissing van het Openbaar Ministerie waarbij het op beleidsmatige of technische gronden afziet van vervolging van een geconstateerd strafbaar feit
verzuimmisdrijf	wanneer men verzuimt hulp te verlenen aan een persoon in groot gevaar (= geen hulp verlenen)
wanbedrijf	misdrijf dat wordt gestraft met een correctionele straf
bedrijfsbezetting	het zonder toestemming van de werkgever aanwezig zijn op een bedrijfsterrein, waarbij de werkgever wordt gehinderd in de toegang tot het terrein en/of in de uitoefening van zijn taak en bevoegdheden
Paritair Comité	groep personen die een bepaald belang behartigt of doel nastreeft en uit een even aantal leden bestaat